

Zagreb – metropola zdravih gradova

Selma Šogorić, Duško Popović

Škola narodnog zdravlja «Andrija Štampar»

U Zagrebu je od 15. do 18. listopada 2008. održana međunarodna Konferencija Zdravih gradova Europskog ureda Svjetske zdravstvene organizacije pod nazivom: „Upravljanje gradovima za zdravlje i održivi razvoj – Zdravlje u svim lokalnim usmjerenjima“. Konferencijom je obilježeno prvih dvadeset godina djelovanja projekta Zdravi grad i Europske mreže zdravih gradova. Naime prije točno dvadeset godina, u jesen 1988., u Zagrebu je održana prva velika međunarodna konferencija kojom je praktično započeo europski i svjetski pokret Zdravih gradova.

Svečano otvaranje održano je u Koncertnoj dvorani "Vatroslav Lisinski" gdje su 800-tinjak sudionika konferencije pozdravili gradonačelnik Grada Zagreba gospodin Milan Bandić, dr. Agis Tsouros, direktor Centra za urbano zdravlje Europskog ureda Svjetske zdravstvene organizacije, dr. Darko Milinović, Ministar zdravstva i socijalne skrbi Republike Hrvatske i gospodin Stjepan Mesić, Predsjednik Republike Hrvatske.

Radni dio Konferencije, plenarne prezentacije, okrugli stolovi i paralelne radionice održane su u 8 dvorana Kongresnog centra HYPO EXPO XXI. Centralne teme Konferencije kojima se bavilo više stotina sudionika Konferencije iz Albanije, Australije, Austrije, Belgije, Bosne i Hercegovine, Češke, Danske, Estonije, Finske, Francuske, Grčke, Irske, Italije, Izraela, Japana, Kanade, Koreje, Latvije, Mađarske, Nizozemske, Norveške, Njemačke, Poljske, Portugala, Rusije, SAD, Slovenije, Španjolske, Švedske, Švicarske, Turske, Velike Britanije i Hrvatske, među kojima je bilo i više od 130 gradonačelnika, regionalnih političara i parlamentaraca, bile su: integrirano planiranje zdravlja u gradskim programima, partnerstvo za poboljšanje zdravlja, pravičnost i smanjivanje nejednakosti u zdravlju, aktivna starost, utjecaj zdravog urbanog planiranja na razvoj gradova, promicanje fizičke aktivnosti i aktivno življenje te socijalni marketing.

Najviše zanimanja pubudile su plenarne prezentacije profesora Sir Michaela Marmota, predsjednika Globalne komisije Svjetske zdravstvene organizacije za društvene odrednice zdravlja, profesora Davida Vlahova, direktora Centra za urbanu epidemiologiju Medicinske akademije New York, prezentacija evaluacije postignuća projekta Zdravi gradovi profesorice Evelyne de Leeuw (Deakin University, Burwood, Australija), prezentacija o klimatskim promjenama i ulozi gradova dr. Bettine Menne (Europski ured Svjetske zdravstvene organizacije) te prezentacija dokumenata o zdravstvenoj politici Europskog parlamenta i Vijeća Europe Antonia de Blasia, koordinatora Mađarske nacionalne mreže Zdravih gradova i člana Europskog parlamenta.

Odlično su bili posječeni i okrugli stolovi i koordinirane rasprave političara o gradskom vodstvu za zdravlje među kojima se posenom energijom isticao okrugli stol moderatorski vođen od strane provokativnog Gorana Milića, novinara iz Zagreba.

Tijekom četiri dana konferencije održano je pedesetak paralelnih radionica na kojima je prezentirano oko 180 radova sudionika konferencije te desetak tematskih radionica o izradi zdravstvenog profila gradova, procjeni utjecaja na zdravlje, alatima za informiranje politika i odluka, među-odjelnoj suradnji za promicanje društvene integracije, zdravom starenju, zdravom urbanom planiranju i dizajnu, zdravom gradskom prijevozu, klimatskim promjenama, gradovima bez duhanskog dima, socijalnom marketingu, gradovima prilagođenim starijim i slabije pokretnim osobama, zdravstvenoj pismenosti, urbanim prostorima i djeci u gradu, prevenciji zlouporabe droge i alkohola među mladima, sprečavanju pretilosti u djece, promicanju samostalnog življenja starijih osoba, promicanju prava ugroženih osoba te o uključivanju dioničara i građana u proces stvaranja zdravstvenih profila gradova.

U okviru Konferencije promovirana je i prva komercijalna poštanska marka posvećena dr. Andriji Štamparu te Konferenciji i dvadesetoj obljetnici projekta Zdravih gradova. Na Konferenciji je predstavljena i publikacija na hrvatskom i engleskom jeziku «Zagreb – zdravi grad».

Trećeg dana Konferencije sudionicima je omogućeno da posjete četrnaest vanjskih lokacija u Zagrebu, gdje su upoznati s primjerima dobre prakse u provedbi projekta Zagreb-zdravi grad. Između ostalih organiziran je posjet Višeosjetilnom parku (ŠRC Jarun), Dječjoj bolnici „Srebrnjak“ (bolnica

prijatelj djece), SUVAGU, Poliklinici za zaštitu djece Grada Zagreba, Dječjoj kući Borovje, zakladi „Ana Rukavina“, Domu Crvenog križa na Sljemenu, Udruzi „Prisutnost“, Centralnom uređaju za pročišćavanje otpadnih voda Grada Zagreba, Ribolovno rekreacijskom centru Granešina, Dramskom studiju „Novi život“, Centru za obuku pasa vodiča „Silver“, Borongajskom kampusu itd. U okviru terenskog posjeta posvećenog Profesoru Andriji Štamparu dio sudionika Konferencije posjetio je i Školu narodnog zdravlja i Štamparev grob na Mirogoju.

Trećeg dana Konferencije organizirana je i svečana večera za političare u Muzeju Mimara tijekom koje su pobjednicima Lige zdravih gradova i zdravih županija Hrvatske uručene nagrade. Gradonačelnici i Župani te koordinatori pobjedničkih projekata dobili su plakete i ploče koje će biti postavljene na zgradama gradskih i županijskih poglavarstva te na ulazima u grad. Zdravim gradovima Poreču, Rijeci, Splitu, Metkoviću, Labinu, Vinkovcima, Dubrovniku i Opatiji, odnosno Zdravim županijama Istarskoj, Krapinsko-zagorskoj, Primorsko-goranskoj i Međimurskoj priznanja su uručili dr. Agis D. Tsouros, direktor Centra za urbano zdravlje Europskog ureda Svjetske zdravstvene organizacije, prof. dr. Slobodan Lang, predsjednik Hrvatske mreže zdravih gradova i doc. dr. Selma Šogorić, nacionalna koordinatorica Hrvatske mreže zdravih gradova.

Konferencija je završena plenarnom sjednicom kojom je predsjedavao dr. Zvonimir Šostar, pročelnik Gradskog ureda za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje Grada Zagreba, na kojoj je prezentirana „Zagrebačka deklaracija“ koju su prvi potpisali gradonačelnik Grada Zagreba Milan Bandić i dr. Agis Tsouros, a zatim svi prisutni gradonačelnici. Deklaracija naglašava zdravlje i jednakost u zdravlju u svim lokalnim zajednicama kao svoj prioritet. Njome se „Zdravi gradovi“ definiraju kao dinamičan pokret koji se u protekla dva desetljeća razvijao prilagođavajući se promjenjivim socijalno-demografskim i epidemiološkim uvjetima, tehnološkom razvitku i novim znanstvenim spoznajama, kao svojevrsni javnozdravstveni laboratorij. Deklaracijom je istaknuta i važnost regionalnih i nacionalnih vlasti, koje trebaju pružati potporu gradovima u ostvarivanja zadataka projekta Zdravi grad. Na kraju Konferencije podijeljene su diplome gradovima i nacionalnim mrežama aktivnim u IV. fazi projekta te najavljeni ciljevi i teme iduće V. faze projekta Zdravi grad, koja će trajati od 2009. do 2013. godine.

Fotografija sa otvaranja konferencije u Lisinskom:

Potpisivanje Zagrebačke deklaracije:

Objavljeno: MEF.HR prosinac 2008. (<http://cms.mef.hr/>)